

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2021. március 17.*

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 2009/147/EK irányelv – A vadon élő madarak védelme – 5. és 8. cikk – Bármely madárfogási módszer alkalmazásának tilalma – A 9. cikk (1) bekezdése – Egy ilyen, hagyományos eljárás részét képező módszer eltérés útján való alkalmazásának engedélyezése – Feltételek – Más megfelelő megoldás hiánya – A »más megfelelő megoldás« hiányának kizárólag e hagyományos módszer fenntartásával való igazolása – A befogások szelektivitása – A madaraknak madárlép alkalmazásával történő befogását engedélyező nemzeti szabályozás”

A C-900/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) a Bírósághoz 2019. december 6-án érkezett, 2019. november 29-i határozatával terjesztett elő

a **One Voice**,

a **Ligue pour la protection des oiseaux**

és

a **Ministre de la Transition écologique et solidaire**

között,

a **Fédération nationale des Chasseurs**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, L. Bay Larsen, C. Toader (előadó), M. Safjan és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a One Voice képviseletében A. Moreau avocate,

* Az eljárás nyelve: francia.

- a Fédération nationale des Chasseurs képviseletében H. Farge és C. Waquet avocats,
  - a francia kormány képviseletében A.-L. Desjonquères és E. Leclerc, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Bizottság képviseletében C. Hermes és F. Thiran, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2020. november 19-i tárgyaláson történő meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 20., 7. o.; a továbbiakban: madárvédelmi irányelv) 9. cikke (1) bekezdése c) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a One Voice és a Ligue pour la protection des oiseaux, valamint a ministre de la Transition écologique et solidaire (környezetvédelmi és szolidaritási miniszter, Franciaország) között Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Vaucluse és Var megyékben (Franciaország) a 2018/2019-es vadászati évben a csaliként használt fenyőrigók és feketerigók befogására szolgáló madárlép alkalmazásáról szóló, 2018. szeptember 24-i öt rendelet (JORF 2018. szeptember 27-i száma, 10–13. és 15. sz. szövegek, a továbbiakban: 2018. szeptember 24-i rendeletek) érvényessége tárgyában folyamatban lévő peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv (HL 1979. L 103., 1. o.) 9. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A tagállamok, ha nincs más kielégítő megoldás, eltérhetnek az 5., 6., 7. és 8. cikk rendelkezéseitől a következő okok miatt:

[...]

- c) szigorúan szabályozott feltételek mellett és szelektív alapon, egyes madarak kis számú befogásának, tartásának vagy egyéb észszerűen indokolható hasznosításának engedélyezése érdekében.”

- 4 A madárvédelmi irányelv egységes szerkezetbe foglalta a 79/409 irányelvet és hatályon kívül helyezte azt.

- 5 A madárvédelmi irányelv (3) és (5) preambulumbekzdése értelmében:

„(3) A tagállamok európai területén természetesen előforduló vadon élő madárfajok nagy részének állománya csökken, néhány esetben igen gyorsan. Ez a csökkenés komoly veszélyt jelent a természetes környezet megőrzése szempontjából, különösen azért, mert ezáltal veszélybe kerül a biológiai egyensúly.

[...]

(5) A tagállamok európai területén természetesen előforduló vadon élő madárfajok védelmét biztosítani kell a[z európai uniós] életkörülmények javítására és a fenntartható fejlődésre irányuló céljai megvalósítása érdekében.”

6 Ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„Ez az irányelv a tagállamok Szerződésben érintett európai területén [helyesen: a tagállamoknak a Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül] természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj védelmére vonatkozik. Célja e fajok védelme, kezelése és ellenőrzése, továbbá szabályokat állapít meg hasznosításukkal kapcsolatban.”

7 Az említett irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy az 1. cikkben meghatározott fajok állományait megfelelő szinten fenntartsák, vagy megfelelő szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális igényeknek, mialatt figyelembe veszi a gazdasági és rekreációs igényeket is.”

8 Ugyanezen irányelv 5. cikkének szövege a következő:

„A 7. és 9. cikk sérelme nélkül, a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az 1. cikkben meghatározott valamennyi madárfaj általános védelmi rendszerének kialakítására, megtiltva különösen:

a) a bármilyen módszerrel végzett szándékos elpusztítást vagy befogást;

[...]”

9 A madárvédelmi irányelv 7. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) [Az Unió] egész területén lévő állományszintjük, földrajzi elterjedésük és szaporodási rátájuk alapján a II. mellékletben felsorolt fajok a nemzeti jogszabályok adta kereteken belül vadászhatók. A tagállamok biztosítják, hogy e fajok vadászata ne veszélyeztesse az elterjedési területükön tett védelmi erőfeszítéseket.

[...]

(3) A II. melléklet B. részében meghatározott fajok csak abban a tagállamban vadászhatók, amelyeknél ez fel van tüntetve.”

10 Ezen irányelv II. mellékletének B. része többek között a *turdus merula* (feketerigó), a *turdus pilaris* (fenyőrigó), a *turdus philomelos* (énekes rigó), a *turdus iliacus* (szőlőrigó) és a *turdus viscivorus* (léprigó) fajokat említi.

11 Az említett rendelet 8. cikkének (1) bekezdése ekként rendelkezik:

„Az irányelv hatálya alá tartozó madarak vadászatának, befogásának vagy megölésének vonatkozásában a tagállamok megtiltják a madarak tömeges vagy nem szelektív befogására vagy megölésére alkalmazott, illetve egy faj helyi kipusztítására alkalmas eszközök, eljárások vagy módszerek használatát, különösen azokét, amelyek a IV. melléklet a) pontjában szerepelnek.”

12 A madárlép az ugyanezen irányelv IV. mellékletének a) pontjában említett befogási eszközök között szerepel.

13 A madárvédelmi irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) A tagállamok, ha nincs más megfelelő megoldás, eltérhetnek az 5–8. cikk rendelkezéseitől a következő okok miatt:

[...]

c) szigorúan szabályozott feltételek mellett és szelektív alapon, egyes madarak kis számú befogásának, tartásának vagy egyéb észszerűen indokolható hasznosításának engedélyezése érdekében.

(2) Az (1) bekezdésben említett eltérések esetében meg kell határozni:

a) a fajokat, amelyekre az eltérések vonatkoznak;

b) a befogás vagy megölés engedélyezett eszközeit, eljárásait vagy módszereit;

c) a kockázati tényezőket, valamint az időbeli és térbeli körülményeket, amelyek mellett ilyen eltérések engedélyezhetők;

d) a hatóságot, amely felhatalmazást kap annak kinyilvánítására, hogy a szükséges feltételek teljesülnek és annak meghatározására, hogy milyen eszközök, eljárások vagy módszerek alkalmazhatók, milyen korlátok között és kik által;

e) az elvégzendő ellenőrzéseket.”

A francia jog

14 A code de l'environnement (környezetvédelmi törvénykönyv) IV. könyvének vadászatra vonatkozó II. címe tartalmazza többek között „A vadászat gyakorlása” című IV. fejezetet, amely hat szakaszra oszlik, és amelynek 3. szakasza a „[v]adászati módszerekről és eszközökről” szól. E törvénykönyvnek az említett szakaszban szereplő L. 424-4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Vadászati idényben az engedély annak adható meg, aki megszerezte a jogot arra, hogy akár lövéssel, akár hajtóvadászattal, kürttel és riasztással, akár röptében, nappali vadászatot folytathasson, a vadászatért felelős miniszter rendeletei által megállapított eltéréseket követve. Nappal alatt azt az időszakot kell érteni, amely a megye székhelyén napfelkelte előtt egy órával kezdődik és napnyugta után egy órával ér véget.

[...]

Egyes madarak szigorúan ellenőrzött feltételekkel és szelektív módon, kis számban történő vadászatának engedélyezése érdekében a vadászatért felelős miniszter az általa meghatározott feltételekkel engedélyezi az első bekezdésben engedélyezett módoktól eltérő hagyományos vadászati módok és eszközök alkalmazását.

[...]

A madárlépeket napfelkelte előtt egy órával kell kihelyezni, és tizenegy óra előtt be kell szedni.

Minden egyéb vadászati eszköz – ideértve a repülőgépet és személygépjárművet is, még akkor is, ha csak hajtóeszközként szolgál – használata tilos.

[...]”

- 15 Az Alpes de Haute Provence, Alpes Maritimes, Bouches du Rhône, Var és Vaucluse megyében a madárlépek csalimadárként használt rigók befogására való használatáról szóló 1989. augusztus 17-i miniszterelnöki hivatal mellett működő környezetvédelmi és katasztrófavédelmi államtitkári rendelet (JORF, 1989. szeptember 13., 11560. o.; a továbbiakban: 1989. augusztus 17-i rendelet) 1. cikke előírja:

„Mivel nincs más megfelelő megoldás, a léprigók, a fenyőrigók, a szőlőrigók, az énekes rigók és a fekete rigók szelektív alapú, kisszámú befogásának lehetővé tétele érdekében az alábbiakban meghatározott szigorúan ellenőrzött feltételek mellett e madarak személyes használatra, csalimadár céljára történő befogására engedélyezett a madárlépek használata az Alpes-de-Haute-Provence, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var és Vaucluse megyében.”

- 16 E rendelet 4. cikkének első bekezdése értelmében:

„A kihelyezett madárlépek mellett a vadásznak jelen kell lennie. Az elfogott madarakat haladéktalanul meg kell tisztítani.”

- 17 Az említett rendelet 6. cikke kimondja:

„A vadászatért felelős miniszter minden évben meghatározza a vadászati idényen belül befogható maximális madárszámot, valamint adott esetben az egyes megyékre vonatkozó technikai leírásokat.”

- 18 Ugyanezen rendelet 11. cikke pontosítja:

„A léprigók, a fenyőrigók, a szőlőrigók, az énekes rigók és a fekete rigók kivételével minden véletlenül befogott vadat haladéktalanul meg kell tisztítani és szabadon kell engedni.”

- 19 Az 1989. augusztus 17-i rendelet alapján a ministre d'État, ministre de la Transition écologique et solidaire 2018. szeptember 24-i rendeleteivel Alpes-de-Haute-Provence megyében 2900-ban, Alpes-Maritimes megyében 400-ban, Bouches-du-Rhône megyében 11 400-ban, Vaucluse megyében 15 600-ban, Var megyében 12 200-ban határozta meg a csaliként szolgáló, madárléppel befogható rigók maximális számát a 2018/2019-es vadászati idényre.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 20 A One Voice öt keresetet nyújtott be a Conseil d'État-hoz (államtanács, Franciaország) a 2018. szeptember 24-i rendeletek megsemmisítése, valamint a ministre de la Transition écologique et solidaire (környezetvédelmi és szolidaritási miniszter) arra való kötelezése iránt, hogy helyezze hatályon kívül az 1989. augusztus 17-i rendeletet. A Ligue pour la protection des oiseaux öt keresetet nyújtott be ugyanezen bírósághoz a 2018. szeptember 24-i rendeletek megsemmisítése iránt. E különféle keresetekkel indult ügyeket a kérdést előterjesztő bíróság egyesítette.
- 21 Keresetük alátámasztásaként az alapeljárás felperesei lényegében azzal érveltek, hogy az 1989. augusztus 17-i rendelet, amely alapján a 2018. szeptember 24-i rendeletek elfogadásra kerültek, sérti a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit, főként amiatt, hogy engedélyezi a nem szelektív jellegű hagyományos vadászat, nevezetesen a madárlép alkalmazását, anélkül hogy egyébként igazolt lenne a más megfelelő megoldás hiánya. Ezenkívül a Ligue pour la protection des oiseaux azt állítja, hogy a 2018. szeptember 24-i rendeletek szintén sértik ezt az irányelvet, mivel lehetővé teszik a madarak olyan feltételek mellett történő befogását, amelyeket nem ellenőriznek szigorúan, valamint anélkül, hogy bizonyítani kellene, hogy az engedélyezett befogások csak kis mennyiségre korlátozódnak.

- 22 A kérdést előterjesztő bíróság először is megjegyzi, hogy az 1988. április 27-i Bizottság kontra Franciaország ítéletben (252/85, EU:C:1988:202) a Bíróság kimondta, hogy az 1982. július 27-i rendeletből eredő rendelkezések – köztük az 1989. augusztus 17-i rendelet rendelkezései is – összeegyeztethetők a 79/409 irányelv követelményeivel, és különösen azt, hogy azok nem sértették meg a „bizonyos madárfajok észszerűen indokolható, kisszámú hasznosítására” vonatkozó követelményt.
- 23 E bíróság azonban megjegyzi, hogy a 2018. június 21-i Bizottság kontra Málta ítéletében (C-557/15, EU:C:2018:477), amely az EUSZ 3. cikk és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 37. cikkének hatálybalépését követően született, a Bíróság megállapította, hogy egy olyan nemzeti szabályozás, amely egy másik, hagyományos vadászati eljárást engedett meg, nem felelt meg a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában annak érdekében előírt feltételek egyikének ahhoz, hogy ezen irányelv 8. cikkétől el lehessen térni, amikor a „járulékos fogások” meglétére támaszkodott, annak pontosítása nélkül, hogy mi a terjedelme ezeknek a „járulékos fogásoknak”.
- 24 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság arra szeretne választ kapni, hogy úgy kell-e értelmezni a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját, hogy azzal ellentétes, ha a tagállamok engedélyezik az olyan befogási vagy leölési eszközök, felszerelések vagy módszerek alkalmazását, amelyek – még ha csak minimális mértékben és szigorúan ideiglenes jelleggel is – járulékos fogásokat eredményezhetnek. Nemleges válasz esetén meg kellene határozni, hogy milyen – többek között e járulékos fogások korlátozott hányadával vagy mértékével, az engedélyezett vadászati módnak az állat elpusztulásával főszabály szerint nem járó jellegével és a véletlenül elejtett példányok komolyabb sérülése nélküli szabadon engedése iránti kötelezettséggel kapcsolatos – kritériumokat lehet megállapítani ahhoz, hogy az e rendelkezések által előírt szelektivitási feltételt teljesültenek lehessen tekinteni.
- 25 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy bár az 1988. április 27-i Bizottság kontra Franciaország ítéletben (252/85, EU:C:1988:202) a Bíróság azt is kimondta, hogy a madárlép – bizonyos francia megyékben hagyományos vadászati módszer – alkalmazása a rigók befogására nem sérti a 79/409 irányelvnek a madárvédelmi irányelv által átvett követelményeit, ugyanakkor a Bíróság a 2018. június 21-i Bizottság kontra Málta ítéletében (C-557/15, EU:C:2018:477) megállapította, hogy ez utóbbi irányelv 9. cikkének rendelkezései pontos és megfelelő indokolást írnak elő azt illetően, hogy nem létezik más megfelelő megoldás a tagállam által engedett eltéréseken kívül.
- 26 Mivel az 1989. augusztus 17-i rendelet kimondja, hogy tekintettel arra, hogy az érintett megyékben a madárlépes vadászati módszert a hagyományos eljárások részeként alkalmazzák, „nincs más megfelelő megoldás”, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a madárvédelmi irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy madarak rekreációs célból történő vadászatára vonatkozó, hagyományos eljárások részeként alkalmazott módszerek és eszközök fenntartásának célja, amennyiben az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja által az ezen eltéréssel megállapított egyéb feltételek egésze teljesül, önmagában is alkalmas annak igazolására, hogy az említett irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében véve nincs más megfelelő megoldás, ami így lehetővé teszi az e vadászati módszerek és eszközöknek az irányelv 8. cikkében írt tilalmának elvétől való eltérést.
- 27 E körülmények között a Conseil d’État (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni a [madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdése c) pontjának] rendelkezéseit, hogy azokkal ellentétes, ha a tagállamok engedélyezik az olyan befogásra vagy megölésre alkalmazott eszközök, eljárások vagy módszerek használatát, amelyek – akár csekély mértékben és csak ideiglenesen – járulékos fogásokhoz vezethetnek? Adott esetben milyen – többek között e járulékos fogások korlátozott hányadával vagy mértékével, az engedélyezett vadászati mód az állat elpusztulásával főszabály szerint nem járó jellegével és a véletlenül elejtett fajok komolyabb

sérülése nélküli szabadon engedése iránti kötelezettséggel kapcsolatos – kritériumokat lehet megállapítani ahhoz, hogy az e rendelkezések által előírt szelektivitási feltételt teljesültnak lehessen tekinteni?

- 2) A [madárvédelmi] irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy a madarak rekreációs célú vadászatának a hagyományos gyakorlatokban elfogadott módjai és eszközei alkalmazásának megőrzésére irányuló célkitűzés, amennyiben [9. cikke (1) bekezdésében c) pontjában] az ilyen eltérésre előírt összes többi feltétel teljesül, igazolhatja a [9. cikk (1) bekezdése] értelmében vett megfelelő megoldás hiányát, lehetővé téve ezáltal az eltérést az ilyen vadászati módok és eszközök 8. cikkben előírt tilalmától?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A második kérdéstről

- 28 Második kérdésével, amelyet célszerű elsőként vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy a madarak befogási módszerének hagyományos jellege önmagában is elegendő annak megállapításához, hogy e rendelkezés értelmében véve nincs más megfelelő megoldás, amely e módszert helyettesíthetné.
- 29 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint annak lehetővé tétele érdekében, hogy az illetékes hatóságok csak az uniós jognak megfelelő módon folyamodhassanak a madárvédelmi irányelv 9. cikkében említett eltérések lehetőségéhez, a nemzeti jogszabályi és szabályozási háttérrel úgy kell kialakítani, hogy az azokban megállapított, eltérést engedő rendelkezések végrehajtása megfeleljen a jogbiztonság elvének. Ennélfogva az e tárgyban alkalmazandó nemzeti szabályozásnak egyértelműen és pontosan meg kell határoznia az eltérés feltételeit, és köteleznie kell az alkalmazásukkal megbízott hatóságokat azok betartására. A kivételek rendszerével kapcsolatban, amely megszorítóan értelmezendő, és amely a megkövetelt feltételek minden egyes eltérés esetében történő teljesülésével kapcsolatos bizonyítási terhet az arról határozatot hozó hatóságra rója, a tagállamok kötelesek annak biztosítására, hogy védett fajt érintő beavatkozás engedélyezésére kizárólag pontos és megfelelő, az ezen irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott okokra, feltételekre és követelményekre utaló indokolást tartalmazó határozattal kerülhet sor (2018. június 21-i Bizottság kontra Málta ítélet, C-557/15, EU:C:2018:477, 47. pont).
- 30 Közelebbről, azoknak az elemeknek, amelyek bizonyítják, hogy teljesülnek a madárvédelmi irányelv védelmi rendszerétől való eltéréshez megkövetelt feltételek, megalapozott tudományos ismereteken kell alapulniuk. Így a legmegfelelőbb releváns ismereteknek a hatóságok rendelkezésére kell állniuk az engedélyek megadásának időpontjában (2020. április 23-i Bizottság kontra Finnország [A hím pehelyréce tavaszi vadászata] ítélet, C-217/19, EU:C:2020:291, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Ezenkívül, bár a vadon élő madarak védelmére alkalmazandó nemzeti szabályozásnak – amikor a madárvédelmi irányelv 9. cikkében írt eltérést engedő rendszert kíván alkalmazni – világosan és pontosan meg kell határoznia az eltérés kritériumait, és köteleznie kell az illetékes hatóságot annak vizsgálatára, hogy e cikk értelmében nincs más megfelelő megoldás, az ezen eltérést engedő rendszer alkalmazása során elfogadott indokolásnak fel kell tüntetnie, hogy a más megfelelő megoldás hiányára vonatkozó feltétel teljesül (lásd ebben az értelemben: 2018. június 21-i Bizottság kontra Málta ítélet, C-557/15, EU:C:2018:477, 48. és 50. pont).
- 32 E körülmények között nem tekinthető úgy, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikkében írt eltérést engedő rendszert alkalmazó nemzeti szabályozás teljesíti az ezen irányelv 9. cikkének (2) bekezdéséből eredő indokolási kötelezettségre vonatkozó feltételeket, amennyiben e szabályozás kizárólag azt az

utalást tartalmazza, hogy nincs más megfelelő megoldás, anélkül hogy ezt az utalást releváns tudományos ismereteken alapuló olyan részletes indokolás támasztaná alá, amely kifejti azokat az indokokat, amelyek az illetékes hatóságot annak megállapítására vezették, hogy az említett irányelv 9. cikke értelmében az eltérésre lehetőséget adó azon feltételek – amelyek közül az egyik a más megfelelő megoldás hiányára vonatkozó feltétel – egésze teljesül.

- 33 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság korábban már kimondta, hogy a vadon élő madaraknak a madárvédelmi irányelvben meghatározott feltételek melletti szabadidős célú vadászata az ezen irányelv által megengedett „észszerűen indokolható hasznosításnak” minősülhet (2020. április 23-i Bizottság kontra Finnország [A hím pehelyréce tavaszi vadászata] ítélet, C-217/19, EU:C:2020:291, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az „észszerűen indokolható hasznosítás” fogalma alá tartozhatnak a hagyományos vadászati módszerek is, mivel – amint arra az említett irányelv 2. cikke is utal – a tagállamoknak az e cikkben említett intézkedések meghozatalakor figyelembe kell venniük a rekreációs követelményeket.
- 34 Mindazonáltal, bár a madárvédelmi irányelv 2. cikke arra hívja fel a tagállamokat, hogy ez utóbbit az ökológiai, tudományos és kulturális, valamint a gazdasági és rekreációs követelmények figyelembevételével hajtsák végre, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv fő célja a madarak védelme.
- 35 Ezzel kapcsolatban a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a hagyományos tevékenységek fenntartása nem képez a madárvédelmi irányelv által létrehozott védelmi rendszertől való önálló eltérést (lásd ebben az értelemben: 1987. július 8-i Bizottság kontra Belgium ítélet, 247/85, EU:C:1987:339, 8. pont; 1991. február 28-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-57/89, EU:C:1991:89, 22. pont; 2020. április 23-i Bizottság kontra Finnország [A hím pehelyréce tavaszi vadászata] ítélet, C-217/19, EU:C:2020:291, 85. pont).
- 36 A vadászati módszerek ugyanis gyakran a helyi hagyományok vagy a helyi szokások körébe tartoznak, így bár azok megőrzésének célja önmagában is az eltérés önálló indokának minősül, ez számos, a madárvédelmi irányelv 9. cikkének követelményeivel ellentétes gyakorlat engedélyezéséhez vezetne. Egy ilyen megközelítés ellentétes lenne a szigorú értelmezéssel, amelynek e rendelkezést kell követnie.
- 37 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy amikor az illetékes hatóságnak vizsgálnia kell, hogy nincsenek-e más megfelelő megoldások, össze kell hasonlítani a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja által bevezetett eltérést engedő rendszer feltételeinek megfelelő különböző megoldásokat annak meghatározásához, hogy melyik megoldás tűnik a leginkább kielégítőnek (lásd ebben az értelemben: 2020. április 23-i Bizottság kontra Ausztria [Chasse printanière à la bécasse des bois] ítélet, C-161/19, nem tették közzé, EU:C:2020:290, 51–57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Ezzel kapcsolatban a Fédération nationale des chasseurs és a francia kormány arra hivatkozik, hogy az alapügy tárgyát képező fajok tenyésztése – tekintettel annak költségére, és a hatályos szabályozásra, amely tiltja e fajok kereskedelmét – nem minősülhet megfelelő megoldásnak.
- 39 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 36. pontjában rámutatott, figyelembe kell venni az EUMSZ 13. cikket, amelynek értelmében az Unió és a tagállamok teljes mértékben figyelembe veszik az állatok jóllétére vonatkozó követelményeket, amikor megfogalmazzák és végrehajtják az erre vonatkozó politikát. Ebből következik, hogy a rendelkezésre álló észszerű lehetőségek és legjobb műszaki megoldások fényében kell értékelní az alternatív megoldások megfelelőségét (lásd analógia útján: 2010. március 9-i ERG és társai ítélet, C-379/08 és C-380/08, EU:C:2010:127, 62. pont).
- 40 E tekintetben a Bíróság korábban már megállapította, hogy a védett fajok fogságban történő tenyésztése és szaporítása akkor minősülhet más megfelelő megoldásnak, ha lehetségesnek bizonyul (1996. december 12-i LRBPO és AVES ítélet, C-10/96, EU:C:1996:504, 18. pont, valamint az ott hivatkozott

ítélkezési gyakorlat), és hogy a jogszerűen befogott vagy tartott madarak szállítása szintén a 79/409 irányelv értelmében vett észszerűen indokolható hasznosításnak minősül (1987. július 8-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-10/96, EU:C:1987:339, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanígy, az a körülmény, hogy az érintett fajok fogságban történő tenyésztése és szaporítása a nemzeti szabályozás miatt nagy léptékben még nem kivitelezhető, önmagában nem alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze e más megoldások relevanciáját (lásd ebben az értelemben: 1996. december 12-i LRBPO és AVES ítélet, C-10/96, EU:C:1996:504, 21. pont).

- 41 Ebből következik, hogy – amint arra a főtanácsnok indítványának 30. és 38. pontjában lényegében rámutatott – úgy tűnik, léteznek más lehetőségek, amelyek alkalmasak a madárvédelmi irányelv 9. cikkének (1) bekezdésében előírt követelmény tiszteletben tartására.
- 42 Egyébiránt, bár a madarak madárléppel történő befogása önmagában a vadászati tevékenység körébe tartozik, az csak a levadászási módszerek egy előzetes szakaszát jelenti, mivel az így befogott madarak csaliként szolgálnak arra, hogy az ugyanazon fajba tartozó más madarakat odavonzzák, amelyekre ezt követően lőfegyverrel lőnek.
- 43 Márpedig pusztán az a tény, hogy egy másik befogási módszer kiigazítást igényelne, és ebből következően megkövetelné a hagyomány bizonyos jellemzőitől való eltérést, nem elegendő annak megállapításához, hogy nem létezik a madárvédelmi irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „más megfelelő megoldás” (lásd ebben az értelemben: 1996. december 12-i LRBPO és AVES ítélet, C-10/96, EU:C:1996:504, 21. pont).
- 44 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a madarak valamely befogási módszerének hagyományos jellege önmagában nem elegendő annak bizonyításához, hogy e rendelkezés értelmében véve nincs más megfelelő megoldás, amely e módszert helyettesíthetné.

Az első kérdésről

- 45 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ezen irányelv 8. cikkétől eltérést engedve lehetővé teszi olyan befogási módszer alkalmazását, amely korlátozott időre kis mennyiségű járulékos fogásokat eredményez.
- 46 Meg kell állapítani, hogy ez a kérdés magában foglalja a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő azon feltétel értelmezését is, amely szerint bizonyos madarak befogását, tartását vagy észszerűen indokolható hasznosítását szelektív módon kell végezni.
- 47 Ezzel kapcsolatban az írásbeli észrevételeket előterjesztő felek az 1988. április 27-i Bizottság kontra Franciaország ítéletre (252/85, EU:C:1988:202), a 2004. december 9-i Bizottság kontra Spanyolország ítéletre (C-79/03, EU:C:2004:782) vagy a 2018. június 21-i Bizottság kontra Málta ítéletre (C-557/15, EU:C:2018:477) hivatkoztak.
- 48 E tekintetben először is hangsúlyozni kell, hogy bár a Bíróság az első ítéletben megállapította a hatályos nemzeti szabályozás „nagyon pontos jellegét”, és különösen a befogási engedélyek megadására vonatkozó „jelentős számú korlátozó feltétel” fennállását, megelégedett annak megállapításával, hogy az Európai Bizottság által szolgáltatott bizonyítékok nem teszik lehetővé ezen intézmény azon állításainak alátámasztását, amelyek szerint az érintett tagállam szabályozása ellentétes a 79/409 irányelv követelményeivel (lásd ebben az értelemben: 1988. április 27-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, 252/85, EU:C:1988:202, 29. és 30. pont), anélkül hogy konkrétan és kifejezetten megvizsgálta

volna a befogásra vonatkozó rendelkezés tartalmát a szelektivitás kritériumára tekintettel. Ennélfogva ez az ítélet nem értelmezhető úgy, mint amely e kritériumra tekintettel kifejezetten jóváhagyta volna az említett rendelkezést.

- 49 Ezt követően, ami a második ítéletet illeti, az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás, amely lehetővé tette a madárléppel történő vadászat egy adott formáját, nem volt olyan szigorú, mint a jelen alapügy tárgyát képező szabályozás, így az említett ítéletben elfogadott megoldás nem alkalmazható a jelen ügyben.
- 50 Végül a harmadik ítéletben a szóban forgó tagállam maga is elismerte a szabályozása által engedélyezett befogási módszer nem szelektív jellegét.
- 51 Mindezek felidézését követően a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdése c) pontjának szövegéből az következik, hogy a tagállamok eltérhetnek az ezen irányelv 8. cikkében előírt azon tilalomtól, hogy az említett irányelv IV. mellékletének a) pontjában felsorolt befogási módszereket alkalmazzák, többek között azzal a feltétellel, hogy e módszerek lehetővé teszik bizonyos madarak „szelektív módon” történő befogását.
- 52 Meg kell jegyezni, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja nem pontosítja, hogy e feltétel miként értendő. Ezenkívül, amint arra a főtanácsnok az indítványának 53. és 54. pontjában rámutatott, e rendelkezés különböző nyelvi változatainak elemzése sem nyújt iránymutatást arra vonatkozóan, hogy miként kell érteni a „szelektivitás” fogalmát.
- 53 Mivel a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja nem tartalmaz semmilyen utalást a nemzeti jogokra, meg kell állapítani, hogy a „szelektivitás” fogalma az uniós jog olyan önálló fogalma, amelyet az Unió területén egységesen kell értelmezni (lásd analógia útján: 2020. június 25-i A és társai ítélet [Aalteri és Nevelei szélérőművek] ítélet, C-24/19, EU:C:2020:503, 75. pont). Másrészt, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése megköveteli, hogy annak ne csak a szövegét, hanem a kontextusát, valamint azon jogi aktus céljait is figyelembe vegyék, amelynek az a részét képezi (2019. október 9-i BGL BNP Paribas ítélet, C-548/18, EU:C:2019:848, 25. pont).
- 54 Először is, ami a „szelektivitás” kifejezést illeti, rá kell mutatni arra, hogy az a szokásos értelmében véve minden olyasmit magában foglal, ami szelekciót alkalmaz, vagyis egy olyan folyamatot, amelynek során egy adott halmazon belül meghatározott jellemzőktől függően bizonyos elemek kiválasztásra vagy megtartásra kerülnek, míg más elemek kizáródnak.
- 55 Ami ezt követően azon összefüggést illeti, amelybe a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja illeszkedik, emlékeztetni kell arra, hogy ezen irányelv 5. cikkének a) pontja – az irányelv 7. és 9. cikkének sérelme nélkül – az alkalmazott módszertől függetlenül egy általános tilalmat ír elő az említett irányelv 1. cikkében említett madárfajok szándékos elpusztítását vagy befogását illetően. Ennek a keretében ugyanezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok megtiltják a „tömeges vagy válogatás nélküli befogásra vagy megölésre alkalmazott, illetve egy faj helyi kipusztítására alkalmas eszközök, eljárások vagy módszerek használatát, különösen azokat, amelyek az irányelv IV. mellékletének a) pontjában szerepelnek”, amelyek között szerepel a madárlép alkalmazása is.
- 56 E rendelkezésekből következik, amint arra a főtanácsnok az indítványának 21. pontjában rámutatott, hogy a madárvédelmi irányelv főszabály szerint tiltja a madárlép használatából álló befogási módszer alkalmazását.
- 57 Ily módon a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában biztosított eltérési lehetőség az ezen irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében előírt, és különösen az említett irányelv IV. mellékletének a) pontjában felsorolt nem szelektív befogási módszerek tilalmának a pandantját képezi.

- 58 Végül, ami a madárvédelmi irányelv által követett célokat illeti, hangsúlyozni kell, hogy amint az ezen irányelv (3) és (5) preambulumbekzdéséből kitűnik, „[a] tagállamok európai területén természetesen előforduló vadon élő madárfajok védelmét biztosítani kell a[z európai uniós] életkörülmények javítására és a fenntartható fejlődésre irányuló céljai megvalósítása érdekében”, és e fajok nagy számának csökkenése „komoly veszélyt jelent a természetes környezet megőrzése szempontjából, különösen azért, mert ezáltal veszélybe kerül a biológiai egyensúly”.
- 59 E veszély orvoslása érdekében a madárvédelmi irányelv 1. cikkének (1) bekezdése pontosítja, hogy ez az irányelv „a tagállamok Szerződésben érintett európai területén [helyesen: a tagállamoknak a Szerződés hatálya alá tartozó európai területén belül] természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj védelmére vonatkozik”, és a célja „e fajok védelme, kezelése és ellenőrzése, továbbá szabályokat állapít meg a hasznosításukkal kapcsolatban”.
- 60 Ezenkívül az említett irányelv mind az EUSZ 3. cikkben, mind pedig a Charta 37. cikkében előírt keretbe illeszkedik, amelyek szerint az Unió lényegében a fenntartható fejlődés megvalósításán munkálkodik, és biztosítja a környezet magas szintű védelmét.
- 61 Egyébként a madárvédelmi irányelv 9. cikkének – az e cikkben meghatározott eltérés szigorú ellenőrzésére és a befogások szelektív jellegére utaló – rendelkezéseiből, továbbá az arányosság általános elvéből következik, hogy az említett eltérésnek, amellyel a tagállam élni kíván, arányosnak kell lennie az azt indokoló szükségletekkel (2020. április 23-i Bizottság kontra Finnország [A hím pehelyréce tavaszi vadászata] ítélet, C-217/19, EU:C:2020:291, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 62 Következésképpen valamely befogási módszer szelektivitásának a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett értékelése során nem csupán e módszer részletes szabályait és az általa érintett, nem célba vett madarakat érintő fogások mértékét kell figyelembe venni, hanem annak az okozott károk révén a befogott fajokra gyakorolt esetleges következményeit is, figyelembe véve az ezen irányelv által követett védelmi célkitűzéseket.
- 63 E tekintetben különbséget kell tenni aszerint, hogy a befogási módszer az állat pusztulásával jár-e, vagy sem. Míg az első esetben a szelektivitás feltételének inkább egy megszorító értelmezését kell elfogadni, a második esetben viszont ezt a feltételt teljesítettnek lehet tekinteni a járulékos fogások esetén, feltéve azonban, hogy az e módszer által nem célba vett fajokat csekély mennyiségben, meghatározott időtartamra fogják be, és azok – az elhanyagolható sérüléseket nem számítva, sérülés nélkül – újra szabadon engedhetők.
- 64 Így, bár az a körülmény, hogy valamely befogási módszer főszabály szerint az állatok pusztulásával nem járó járulékos fogásokat von maga után, önmagában nem teszi lehetővé e módszer nem szelektív jellegének megállapítását, e járulékos fogások mennyisége, valamint a célba vett és nem célba vett fajokra gyakorolt esetleges hatások terjedelme sokat elárul az ilyen módszer szelektivitásának szintjéről.
- 65 Mind a madárvédelmi irányelv 8. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 9. cikke (1) bekezdése c) pontjának szövegéből, és az említett irányelv célkitűzéseiből, mind abból az EUSZ 3. cikk, a Charta 37. cikke, az EUMSZ 191. cikke (2) bekezdésének első albekezdése, és az EUMSZ 13. cikk állatjóléttel kapcsolatos rendelkezéseiből álló keretből, amelybe az illeszkedik, az következik, hogy az ugyanezen irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett szelektivitási feltétel úgy értendő, hogy az csak akkor teljesülhet egy olyan, az állatok elpusztulásával nem járó befogási módszer esetében, amely járulékos fogásokat eredményez, ha e fogások korlátozott mértékűek, vagyis a véletlenül befogott példányokat csak igen kis számban, korlátozott ideig érintik, és azok – az elhanyagolható sérüléseket nem számítva, sérülés nélkül – újra szabadon engedhetők.

- 66 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy az alapügy tárgyát képező befogási módszer „főszabály szerint” nem jár az állat elpusztulásával, és csak csekély mennyiségű és igen korlátozott ideig tartó járulékos fogásokat eredményez. Ezenkívül az 1989. augusztus 17-i rendelet 11. cikke előírja, hogy a járulékos fogás tárgyát képező madarakat „haladéktalanul meg kell tisztítani és szabadon engedni”.
- 67 Mindazonáltal, amint azt mind az alapeljárás felperesei, mind a Bizottság megjegyezte, és amint arra a főtanácsnok az indítványának 51. és 64. pontjában rámutatott, a kérdést előterjesztő bíróság által utoljára tett megállapítások fenntartása mellett nagyon valószínű, hogy a tisztítás ellenére a befogott madarak helyrehozhatatlan sérülést szenvednek, mivel a madárlépek jellegüknél fogva olyanok, hogy károsíthatják a befogott madarak tollzatát.
- 68 E tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy a jelen ítélet 30. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az illetékes hatóságoknak az engedélyek kiadásakor a lehető legfrissebb tudományos ismeretekkel kell rendelkezniük, amelyek lehetővé teszik annak bizonyítását, hogy teljesülnek a madárvédelmi irányelv által bevezetett védelmi rendszertől való eltéréshez megkövetelt feltételek.
- 69 Másrészt az eltérések engedélyezését követően az illetékes hatóságoknak ezen irányelv 9. cikke (2) bekezdése e) pontjának megfelelően el kell végezniük a szükséges ellenőrzéseket annak biztosítása érdekében, hogy a járulékos fogások a lehető legnagyobb mértékben megfeleljenek az előzetesen elvárt szinteknek, és legfeljebb elhanyagolható kárt okozzanak.
- 70 Ebből következik, hogy nem felel meg a szelektivitásra vonatkozóan a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontjában előírt követelménynek az olyan, az állat elpusztulásával nem járó befogási módszer, amely járulékos fogásokat von maga után, ha azok akár csekély mennyiségben és korlátozott időtartamra is, de alkalmasak arra, hogy a nem célba vett fajok számára az elhanyagolhatótól eltérő károsodást okozzanak.
- 71 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ezen irányelv 8. cikkétől való eltérésként járulékos fogásokat eredményező befogási módszert engedélyez, mivel e fogások, még ha csak csekély mennyiségben és korlátozott időtartamra is, de alkalmasak arra, hogy a nem célba vett fajok számára az elhanyagolhatótól eltérő károsodást okozzanak.

A költségekről

- 72 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a madarak valamely befogási módszerének hagyományos jellege önmagában nem elegendő annak bizonyításához, hogy e rendelkezés értelmében véve nincs más megfelelő megoldás, amely e módszert helyettesíthetné.**

- 2) A 2009/147 irányelv 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ezen irányelv 8. cikkétől való eltérésként járulékos fogásokat eredményező befogási módszert engedélyez, mivel e fogások – még ha csak csekély mennyiségben és korlátozott időtartamra is – alkalmasak arra, hogy a nem célba vett fajok számára az elhanyagolhatótól eltérő károsodást okozzanak.

Aláírások